

NC
DO

DE FEITEN OP EEN RIJ

Ontbossing en de oplossing

Elke tien minuten verdwijnen er 360 voetbalvelden aan bos. Het hout uit deze bossen wordt gebruikt voor allerlei dagelijkse producten: van papier tot verf en van tandpasta tot autobanden. Met de bomen verdwijnen echter ook plant- en diersoorten en komt het gas koolstofdioxide (CO₂) vrij.

Van levensbelang

Bossen zijn van levensbelang voor veel planten en dieren. Maar liefst 80% van alle soorten is ervan afhankelijk voor het voortbestaan. Tropische bossen spelen hierbij een bijzondere rol. Hoewel maar 6% van het aardoppervlak bestaat uit tropische bossen, vormen ze een thuis voor meer dan de helft van alle plant- en diersoorten. Bossen zorgen bovendien voor gezonde grond, omdat ze water en aarde vasthouden. Mensen zijn net als planten en dieren afhankelijk van het bos. Niet alleen als grondstof voor producten, maar ook om in én van te leven. Er leven 1,6 miljoen mensen volledig van wat het bos hen biedt en 1,2 miljoen mensen, vooral in ontwikkelingslanden, doen aan kleinschalige landbouw in het bos. Ongeveer 300 miljoen mensen wonen in bossen.

Ook met het oog op de toekomst zijn bossen van levensbelang. Klimaatdeskundigen stellen dat de stijgende concentratie van CO₂ in de lucht bijdraagt

aan klimaatverandering. Bomen nemen CO₂ juist op om te groeien en zetten het om in zuurstof. Niet voor niets worden bossen vaak de longen van de aarde genoemd. Als bomen gekapt worden, gaat niet alleen de omzetting naar zuurstof verloren, maar komt ook de opgenomen CO₂ weer vrij. Uit internationaal onderzoek, uitgevoerd door de Vrije Universiteit, blijkt dat ontbossing ongeveer 12% van alle CO₂-uitstoot in de wereld veroorzaakt. In bosrijke landen zoals Brazilië en Indonesië veroorzaakt ontbossing maar liefst 80% van de landelijke uitstoot, stelt milieuorganisatie IUCN.

Een derde van de aarde bestaat uit bos

De VN Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) spreekt van 'bos' bij gebieden van meer dan 0,5 hectare met bomen die hoger dan 5 meter zijn (of kunnen worden) en een bedekkingsgraad van tenminste 10%. Wereldwijd is er 4000 miljoen hectare bos dat samen ongeveer een derde van het aardoppervlak beslaat. Het bos in de wereld is ongelijk verdeeld. Meer dan de helft van al het bosoppervlak bevindt zich in vijf landen, namelijk Brazilië, China, Canada, Rusland en de Verenigde Staten. Nederland heeft relatief weinig bos, ongeveer 360 duizend hectare. Dat is ruim 10 procent van het Nederlandse landoppervlak.

Bos is big business

De bosbouwsector en producten uit het bos hebben grote economische waarde. Zo werken er maar liefst 13 miljoen mensen in de bosbouwsector en wordt er jaarlijks 3,5 miljard kubieke meter hout verbruikt. De helft van dit hout wordt gebruikt in de bouw en de papierindustrie. Volgens [Staatsbosbeheer](#) verbruikt Nederland 16 miljoen kubieke meter hout per jaar; dit komt neer op een bos dat twee keer zo groot is als Nederland! Slechts 7 procent van het hout dat Nederland verbruikt komt uit de eigen bossen, de rest komt uit het buitenland. Toch wordt er in Nederland alleen al 6,35 miljard euro per jaar omgezet in de houtverwerkende industrie en verdienen 50.000 mensen er hun brood mee.

Ontbossing

Door de grote vraag naar hout staan de bossen wereldwijd onder druk. Jaarlijks verdwijnt er 13 miljoen hectare bos; het wordt gekapt en gebruikt voor andere doeleinden zoals landbouw of het wordt verwoest door storm of bosbranden. Van de oorspronkelijke bossen ging wereldwijd al bijna de helft verloren en maar liefst twee derde van het regenwoud is verdwenen. In veel Afrikaanse landen, waaronder Zimbabwe, Tanzania en Nigeria, verdwijnt het bos razendsnel. Hier gaat, net als in Brazilië, Vietnam en Indonesië, jaarlijks meer dan 1% van het bosoppervlak verloren. Dat lijkt misschien weinig, maar bomen groeien langzaam, waardoor het jaren duurt om verloren bos te herstellen.

Veel ontbossing vindt bovendien illegaal plaats. Er is onvoldoende toezicht op de houtkap. Volgens het [Wereld Natuur Fonds](#) is 20% van het ingevoerde hout in Europa illegaal gekapt, bijvoorbeeld in de Amazone of Indonesië.

Oplossingen

Er zijn gelukkig ook regeringen, organisaties en bedrijven die zich realiseren dat de bossen in de wereld behouden moeten blijven. In de Verenigde Staten, China, Chili, Bulgarije, Frankrijk, Portugal en Spanje groeit het bos jaarlijks met meer dan 1% dankzij het aanplanten van bomen. In totaal wordt er elk jaar ongeveer 2,8 miljoen hectare bos aangelegd. Dit is helaas niet voldoende om het jaarlijkse verlies van 13 miljoen hectare te compenseren.

Momenteel is slechts 10% van de bossen beschermd, hier is dus nog een wereld te winnen. Zoals eerder genoemd verergert ontbossing het klimaatprobleem. Landen die hun bos laten staan, voorkomen dat er grote hoeveelheden CO₂ vrijkomen. Het aanplanten van nieuwe bossen zorgt bovendien voor een vermindering van de CO₂ in de atmosfeer. Door het bos te

beschermen lopen landen inkomsten mis, maar bewijzen ze de wereld een dienst. Tijdens de Klimaatop in Kopenhagen in 2009 is onderhandeld over financiële compensatie voor landen die hun bos beschermen of aanplanten. Dit wordt ook wel REDD (Reducing Emissions from Deforestation and Degradation) genoemd. Daarbij is het uitgangspunt dat met financiële steun van de industrielanden de ontbossing in ontwikkelingslanden en opkomende economieën afneemt.

Duurzaam consumeren

Het hergebruiken van oud papier en karton helpt tegen ontbossing. Voor kranten, boeken en zelfs wc-papier is doorgaans helemaal geen 'vers' hout nodig. Wie verantwoorde producten koopt, kan zo ook bijdragen aan het tegengaan van ontbossing. Het internationale keurmerk FSC (Forest Stewardship Council) verzekert dat hout afkomstig is uit verantwoord beheerde bossen. Er bestaan (tuin)meubelen met het FSC-keurmerk, net als boeken, kaarten en papier. Bossen helpen beschermen kan ook in de supermarkt, bijvoorbeeld door te kiezen voor dranken, sauzen en zuivel in FSC-verpakkingen, bijvoorbeeld geproduceerd door [TetraPak](#).

Meer lezen?

Op www.ncdo.nl is meer informatie te vinden over mondiale vraagstukken zoals ontbossing.

NCDO is het centrum voor burgerschap en internationale samenwerking. NCDO levert een bijdrage aan de mondiale dimensie van burgerschap door kennis over en inzicht in internationale samenwerking van Nederlanders te vergroten.

NCDO

Postbus 94020
1090 GA Amsterdam
tel +31 (0)20 568 87 55
globaliseringsreeks@ncdo.nl
www.ncdo.nl

